

Η Μάχη του Χαιδαρίου [6 Αυγούστου 1826]

Γονική Κατηγορία: [Ιστορική Βιβλιοθήκη](#)

Κατηγορία: [Ελληνική Επανάσταση 1821 - Σύσταση Ελληνικού Κράτους](#)

Δημοσιευμένο στις Τετάρτη, 06 Αυγούστος 2014 15:00

Από τον/την Γεράσιμος Γ. Γερολυμάτος

Προβολές: 100

Στην μάχη που διεξήχθη στο Χαϊδάρι από τις 6 έως τις 8 Αυγούστου του 1826, ο Ελληνικός στρατός, που τον αποτελούσαν συνολικά 3.580 άνδρες με μόνο εξοπλισμό 4 ορεινών κανονιών, ήρθε σε σύγκρουση με το τουρκικό στράτευμα που διέθετε δύναμη 8.000 πεζών και ιππέων και πολλά κανόνια και ήταν υπό την αρχηγία του Κιουταχί. Οι περισσότεροι Έλληνες στρατιώτες που τελούσαν υπό τις διαταγές του γενικού στρατηγού Γεώργιου Καραϊσκάκη ήταν άτακτοι και μόνο 1000 από αυτούς μαζί με ένα λόχο 80 φιλελλήνων, αποτελούσαν τα δυο τάγματα του τακτικού στρατού υπό την αρχηγία του Γάλλου φιλέλληνα συνταγματάρχη Φαββιέ.

Η μετακίνηση του Ελληνικού στρατού από την Σαλαμίνα στην Ελευσίνα και από εκεί στο Χαϊδάρι, έγινε με απώτερο σκοπό να διασπαστεί η πολιορκία της Ακροπόλεως από τον τουρκικό στρατό.

Στο Χαϊδάρι, άλλωστε, βρίσκεται η μόνη δίοδος ανάμεσα στις επιμήκεις δυτικές οροσειρές του Αιγάλεω και του Ποικίλου, γεγονός που καθιστά την περιοχή του Δαφνιού φυσική πύλη, από και προς όλη την νότια Ελλάδα, εξαιρετικής σημασίας για την ίδια την Αθήνα από την αρχαιότητα ακόμη.

Όμως από την αρχή της μάχης και αφού είχαν προηγηθεί δυο-τρεις επιθέσεις με αμφίβολα αποτελέσματα και αρκετούς νεκρούς, δημιουργήθηκε έντονη διαφωνία ανάμεσα στους δυο αρχηγούς του Ελληνικού στρατού ως προς την καταλληλότητα της θέσης στο Χαϊδάρι. Και αυτό, επειδή η Κυβέρνηση δεν είχε θέσει τον Φαββιέ υπό τις διαταγές του Καραϊσκάκη, αλλά από λεπτότητα για να μην τον θίξει, του είχε δώσει το δικαίωμα να κινείται αυτεξούσια, να συναποφασίζει και να δρα σε συνεννόηση με τον Έλληνα στρατηγό, το κύρος του οποίου μεταξύ των Ρουμελιωτών στρατηγών, ήταν γενικώς αποδεκτό και ήταν άξιος στην συνείδηση όλου του στρατεύματος για την αρχηγία.

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης με την εμπειρία του στην στρατιωτική τακτική των Τούρκων και στον ανορθόδοξο πόλεμο των Ελλήνων άτακτων και όντας βαθύς γνώστης των δυνατοτήτων του στρατεύματος και των συνθηκών της περίπτωσης, διέβλεψε τον κίνδυνο της σφαγής. Ως ηγέτης που νοιάζεται για τις ζωές των στρατιωτών του, ειδικά αν πρόκειται να θυσιαστούν άδικα, διαφώνησε έντονα με τον Φαββιέ για την εκλογή του χώρου. Γνώριζε ότι τα σώματα των άτακτων υπό τους Έλληνες οπλαρχηγούς, υπέφεραν από έλλειψη τροφίμων και πως αρνούσαν να

εγκαταλείψουν την ασφάλεια των θέσεων τους στα υψώματα για να υποστηρίξουν τον τακτικό στρατό στην πεδιάδα. Ο ίδιος υποστήριζε ότι έπρεπε να μεταφέρουν το στρατόπεδο στον Πειραιά, όπου θα υπήρχε επισιτισμός και κάλυψη από τα πυροβόλα των αγκυροβολημένων πλοίων και να αποφύγουν προς το παρόν κάθε αντιπαράθεση στα πεδινά, όπου τα άτακτα ελληνικά σώματα θα κινδύνευαν να σφαγιαστούν από τον τουρκικό τακτικό στρατό, κυρίως δε από το ισχυρό ιππικό του.

Αντίθετα ο Φαββιέ, παρόλη την αναγνωρισμένη γενναιότητα και ικανότητα που επέδειξε στην μάχη, επηρεασμένος από την στρατιωτική τακτική των ευρωπαϊκών στρατών και προσδοκώντας να δρέψει δάφνες δόξας, επέμενε να παραμείνουν εκεί και υποστήριζε με πάθος επιθετική στρατηγική με συνεχείς εξορμήσεις από το Χαϊδάρι προς την πεδιάδα, με σκοπό την λύση της πολιορκίας της Ακροπόλεως. Δήλωσε δε, ότι στην ανάγκη, αν οι υπόλοιποι αποφάσιζαν να φύγουν, αυτός θα παρέμενε στο Χαϊδάρι και πως θα έκανε μόνος με το τακτικό και τους φιέλληνες τις επιθέσεις. Η διαφωνία τους έφθασε μέχρι την φιλονικία και δια αυτής επιβεβαιώθηκε η διαλυτική επίδραση της πολυαρχίας, της οποίας τα οδυνηρά αποτελέσματα φάνηκαν στην αρνητική έκβαση του όλου εγχειρήματος, αποδεικνύοντας την ορθότητα της απόψεως του Καραϊσκάκη.

Προ του αδιεξόδου και παρόλο που ο Φαββιέ επέμενε πως το Χαϊδάρι ήταν το πιο κατάλληλο μέρος για την μάχη, συμφώνησε τελικά να μεταφέρουν το στρατόπεδο στον Πειραιά, υπό τον όρο, ότι αυτό δε θα γινόταν κατά την διάρκεια της νύχτας, όπως πολύ φρόνιμα είχε προτείνει ο Έλληνας στρατηγός ώστε να πετύχει ο αιφνιδιασμός.

Όταν πλέον οι Έλληνες είχαν λάβει την απόφαση να αποχωρήσουν, οι Τούρκοι έχοντας κερδίσει πολύτιμο χρόνο, επωφελούμενοι της χρονοτριβής από την διαφωνία των αρχηγών, ενισχύθηκαν με νέο στρατό που έφερε ο Όμερ Πασάς από την Κάρυστο. Έτσι, ο ίδιος ο Κιουταχής επικεφαλής του συμπαγούς στρατού και με πολλά κανόνια, επιτέθηκε την αυγή της 8ης Αυγούστου εναντίον του Ελληνικού μετώπου. Τότε ο Φαββιέ, αντί να επιταχύνει την αποχώρηση από το Χαϊδάρι, όπως είχαν συνεννοηθεί με τον Καραϊσκάκη, εγωιστικά κινούμενος, έστειλε τον τακτικό στρατό εναντίον τους, εξωθώντας τους στρατιώτες του σε ανοιχτή μάχη στην πεδιάδα και εμπλέκοντας όλο τον στρατό σε σοβαρό κίνδυνο.

Το πρώτο τάγμα υπέστη σοβαρές απώλειες και έχασε τον διοικητή του Γάλλο ταγματάρχη Ρομπέρ, ενώ όλα σχεδόν τα Ελληνικά κανόνια αχρηστεύθηκαν. Μετά από σκληρή μάχη και με την βοήθεια ενισχύσεων από το δεύτερο τάγμα και με την επέμβαση των Καραϊσκάκη και Κριεζώτη με τους άνδρες τους, μπόρεσε να αποτραπεί η διείσδυση του εχθρού από εκείνο το μέρος. Ωστόσο, οι επιθέσεις των Τούρκων συνέχισαν με την ίδια ένταση και στους γειτονικούς λόφους εναντίον των θέσεων των άτακτων, δίχως να καταφέρουν τελικά να τις καταλάβουν, αφού η αντίσταση των αμυνόμενων ήταν λυσσαλέα. Μια αναδίπλωση όλων των Ελληνικών δυνάμεων κατάφερε να απωθήσει τελικά τον τουρκικό στρατό που αναγκάστηκε να υποχωρήσει.

Αποφασίστηκε τότε να γυρίσουν όλες οι δυνάμεις στις θέσεις τους και την επόμενη ημέρα να αποχωρήσουν όλοι μαζί με τάξη. Ο Φαββιέ απέσυρε το τακτικό σε έναν περιμαντρωμένο κήπο, όπου και στρατοπέδευσε. Όμως τα σώματα των Ελλήνων οπλαρχηγών, γνωρίζοντας την απόφαση της αποχώρησης και επειδή δεν είχαν πλέον τα αναγκαία τρόφιμα έφυγαν κατά την νύχτα προς την Ελευσίνα. Τα μεσάνυχτα ο Φαββιέ αντιλήφθηκε με φρίκη ότι ήταν απομονωμένος και σχεδόν περικυκλωμένος από τον εχθρικό στρατό, σε μια θέση που θα μπορούσε μετά από λίγο να μεταβληθεί σε τόπο σφαγής των τακτικών. Κατάφερε, όμως, διατηρώντας την ψυχραιμία του να οδηγήσει από μονοπάτια τους άνδρες του μακριά από τον κίνδυνο, πριν ολοκληρωθεί η περικύκλωσή τους και να στραφεί προς τον δρόμο της Ελευσίνας, που πριν λίγο είχαν ακολουθήσει και τα άτακτα σώματα. Το τακτικό έφθασε στην Ελευσίνα σε κακή κατάσταση και ήταν ευτύχημα που οι Τούρκοι δεν αντιλήφθηκαν έγκαιρα την αποχώρηση των Ελλήνων για να τους εγκλωβίσουν με τόσο στρατό που διέθεταν στο Χαϊδάρι.

Στην ιστορία των ένδοξων μαχών που δόθηκαν κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα του 1821, η μάχη στο Χαϊδάρι, δεν έπαιξε κάποιο αποφασιστικό ρόλο για την έκβαση της εθνικής μας Επανάστασης. Η μάχη του Χαϊδαρίου, αν και ημερολογιακά ανεξάρτητη, εντάσσεται στα πλαίσια των εχθροπραξιών που συνδέονται άμεσα με το γενικότερο στρατηγικό σχεδιασμό των αντιπάλων, που είχε ως σκοπό τον έλεγχο του φρουρίου της Ακροπόλεως των Αθηνών. Ήταν ένας στρατιωτικός αντιπερισπασμός εναντίον των στρατευμάτων του Κιουταχή, που είχε μόλις καταλάβει την πόλη και έλεγχε όλα τα πεδινά της Αττικής εκτός από τον Πειραιά.

Οι περιγραφές της μάχης γράφτηκαν από τους ίδιους τους πρωταγωνιστές της, τόσο της μιας, όσο και της άλλης πλευράς και αποτελούν τα αυθεντικά της τεκμήρια. Το αποτέλεσμα της μάχης του Χαϊδαρίου είχε γενικά μόνο σημασία φθοράς δυνάμεων. Ούτε οι Ελληνικές δυνάμεις κατάφεραν να φθάσουν στον σκοπό τους που ήταν η διάσπαση της πολιορκίας της Ακροπόλεως, ούτε ο Κιουταχής πέτυχε την καταστροφή του Ελληνικού στρατού, παρά την συντριπτική υπεροχή σε οπλισμό και αριθμό ανδρών. Και οι δύο αποσύρθηκαν από την μάχη ζημιωμένοι. Όμως για την Ελληνική πλευρά η ζημιά ήταν πιο σημαντική, γιατί οι νεκροί και όσοι ετίθετο εκτός μάχης δεν ήταν

δυνατό να αναπληρωθούν, ενώ ο τουρκικός στρατός ήταν πολύς.

Είχε επίσης και ορισμένα διδάγματα να δώσει η μάχη αυτή. Για μεν τους Έλληνες, ότι ήταν άκρως ριψοκίνδυνη μια αντιπαράθεση στην πεδιάδα εναντίον εχθρού που υπερέχει σε αριθμητική δύναμη και ακόμη να υπενθυμίσει τις αρνητικές συνέπειες της πολυαρχίας υπό το βάρος εξαιρετικών περιστάσεων. Για τον Κιουταχή, το συμπέρασμα ήταν πως δε μπορούσε να ελπίζει στην εύκολη εξουδετέρωση των Ελλήνων, δίδαγμα που τον απέτρεψε από το να πραγματοποιήσει τη σχεδιασμένη επίθεση κατά του Ελληνικού στρατοπέδου στην Ελευσίνα, που δεν ήταν μακριά.

Οι απώλειες από όλες τις φάσεις της μάχης από αναφορά του Φαββιέ προς την Κυβέρνηση και άλλες διασταυρωμένες πληροφορίες από έγκυρες ιστορικές πηγές, ήταν για μεν τους τακτικούς 63-70 νεκροί και 50 τραυματίες, των δε άτακτων περισσότερες. Οι Τούρκοι εξάλλου, κατά τον Φαββιέ και τους υπολογισμούς των Ελλήνων, έχασαν περί τους 1.700 στρατιώτες, 400 από τους οποίους, όλοι σχεδόν Αλβανοί, σκοτώθηκαν στις 8 Αυγούστου μόνο κατά την διάρκεια της τέταρτης φάσης της μάχης.

Όπως κάθε μάχη είχε και αυτή τους επώνυμους και ανώνυμους ήρωες και τους πρωταγωνιστές της, που με περίσσια ανδρεία έκαναν τις προσωπικές τους υπερβάσεις. Τα ονόματα αρκετών από αυτούς δόθηκαν ως ελάχιστος φόρος τιμής σε διάφορους δρόμους της πόλης του Χαϊδαρίου. Ανάμεσα τους ξεχωρίζουν ο νεαρός υπολοχαγός του πυροβολικού Ήβος Ρίζος που αιχμαλωτίστηκε και θανατώθηκε δια πασσαλώσεως, επειδή αρνήθηκε να συνεργαστεί με τους Τούρκους, ο Κριεζιώτης, ο Κεφαλλονίτης Παρ. Κοντόπουλος, οι Στ. Σέρβου, Κατσαρός, Στέφος και Περραιβός, ο Γ. Χελιώτης και εκ των φιλελλήνων οι Γάλλοι, ταγματάρχης Ρομπέρ, λοχαγός Μαγέ, Βολζιμόν, Μπω, Σουζιέ και Ρουσσέν, ο Ιταλός συνταγματάρχης Πίζα, και ο Πεκαραρά, πολλοί από αυτούς πληγωμένοι σοβαρά και αιχμαλωτισθέντες. Οι πληγωμένοι της μάχης και όσοι απομονωμένοι στρατιώτες είχαν χάσει τον προσανατολισμό τους μέσα στην νύχτα, συνελήφθησαν από τους Τούρκους ιππείς και εκτελέστηκαν όλοι!

Πηγή: <http://olympia.gr>